

Η οικονομική και κοινωνική πολιτική της ΕΕ

Η ενιαία αγορά

Με περισσότερα από 460 εκατομμύρια καταναλωτές, η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί την ευρύτερη, χωρίς σύνορα, ενιαία αγορά στον κόσμο.

Η αρχή ότι τα πρόσωπα, τα εμπορεύματα, οι υπηρεσίες και τα κεφάλαια πρέπει να κυκλοφορούν ελεύθερα στο εσωτερικό της ΕΕ διατυπώθηκε στην Ιδρυτική της Συνθήκη το 1957. Μόλις στη δεκαετία του '80 όμως συμφώνησαν οι ηγέτες της ΕΕ σε μια στρατηγική για την υλοποίησή της.

Το 1985, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε τα σχέδιά της για την ίδρυση μιας Ευρώπης χωρίς σύνορα αίροντας τα τεχνικά, κανονιστικά, νομικά και γραφειοκρατικά εμπόδια στο εμπόριο μεταξύ των χωρών της ΕΕ, αρχής γενομένης από την 31^η Δεκεμβρίου 1992.

Ωστόσο, η ενιαία αγορά δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί καθώς ορισμένοι τομείς ανοίγουν στον ανταγωνισμό με πολύ αργότερο ρυθμό από ό,τι άλλοι.

Η ενιαία αγορά ενισχύεται μέσω διαφόρων πολιτικών στήριξης: κανόνων ανταγωνισμού προκειμένου να διατηρηθούν ίσοι όροι ανταγωνισμού εμποδίζοντας ορισμένες εταιρείες να καθορίζουν τιμές και να τεμαχίζουν τις αγορές μεταξύ τους· καταναλωτικών πολιτικών προκειμένου να προστατεύσουν τα δικαιώματα των αγοραστών· κοινωνικών πολιτικών και πολιτικών απασχόλησης προκειμένου να εμποδίσουν εταιρείες σε ορισμένα κράτη μέλη να κερδίσουν αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα απέναντι σε άλλες, εκμεταλλευόμενες τους εργαζομένους τους.

Το ενιαίο νόμισμα

Η Οικονομική και Νομισματική Ένωση ήταν ανάμεσα στους στόχους της συνεργασίας από τις αρχές της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, η ενιαία αγορά όμως έδωσε την ώθηση που χρειαζόταν για να ξεκινήσει. Πολλοί ηγέτες της ΕΕ πίστεψαν ότι το κοινό νόμισμα αποτελούσε εύλογα το επόμενο βήμα για μια ενιαία αγορά χωρίς σύνορα, και εργάστηκαν για την εγκαθίδρυση του ευρώ εντός μιας δεκαετίας:

- Το 1992, καθόρισαν κριτήρια προκειμένου να αποφασίσουν σε ποιες χώρες θα επιτρεπόταν να υιοθετήσουν το κοινό νόμισμα και συμφώνησαν πάνω στο χρονοδιάγραμμα για την εισαγωγή του.
- Την 1^η Ιανουαρίου 1999, ιδρύθηκε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), η οποία όρισε τις τιμές στις οποίες τα εθνικά νομίσματα θα άλλαζαν σε ευρώ. Τα καταστήματα άρχισαν να αναγράφουν τις τιμές και στα δύο νομίσματα και άρχισαν οι ηλεκτρονικές συναλλαγές σε ευρώ
- Την 1^η Ιανουαρίου 2002, εισήχθησαν χαρτονομίσματα και κέρματα ευρώ συγχρόνως με τα εθνικά νομίσματα των χωρών της ζώνης του ευρώ, ορίζοντας προθεσμία την 28^η Φεβρουαρίου για την απόσυρση των εθνικών χαρτονομισμάτων.

Δώδεκα χώρες υιοθέτησαν το ευρώ κατά το πρώτο «κύμα»: Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Λουξεμβούργο, Πορτογαλία και Φινλανδία.. Η Σλοβενία θα υιοθετήσει το νόμισμα τον Ιανουάριο του 2007.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), η οποία αποτελείται από τους διοικητές των εθνικών τραπεζών των χωρών της ζώνης του ευρώ, είναι υπεύθυνη για τη νομισματική πολιτική (δηλαδή τον καθορισμό των επιτοκίων) στη ζώνη του ευρώ και για τη διαχείριση του ευρώ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να διασφαλίζει ότι οι χώρες συμμορφώνονται με τους κανόνες που καθορίζει το «Σύμφωνο Σταθερότητας», η συμφωνία μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ που αποσκοπεί να εξασφαλίζει τον έλεγχο του πληθωρισμού και το

γεγονός ότι οι κυβερνήσεις δεν θα επιβαρύνουν τον προϋπολογισμό με υψηλό έλλειμμα, πράγμα που εξασθενεί την ζώνη του ευρώ στο σύνολό της.

Μεγέθυνση και θέσεις εργασίας

Το Μάρτιο του 2000, οι ηγέτες της ΕΕ συναντήθηκαν στη Λισσαβόνα και έθεσαν στόχο να γίνει «η ευρωπαϊκή οικονομική η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης ανά την υφήλιο, ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή» μέχρι το 2010.

Αν και υπήρξε κάποια πρόοδος μέσω αυτής της διαδικασίας – γνωστής ως το Πρόγραμμα δράσης της Λισσαβόνας (Στρατηγική της Λισσαβόνας), από το όνομα της πόλης όπου εγκαινιάστηκε – τα ποσοστά οικονομικής ανάπτυξης στην Ευρώπη παραμένουν στάσιμα, η ανεργία αυξήθηκε σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες και είναι ευρέως γνωστό ότι ο ρυθμός μεταρρύθμισης είναι πολύ αργός.

Το 2005, στο ενδιάμεσο στάδιο της διαδικασίας, οι ηγέτες της ΕΕ συμφώνησαν να επανεστιάσουν τις προσπάθειές τους σε δύο κύριους στόχους: την επίτευξη ισχυρότερης διαρκούς οικονομικής ανάπτυξης και τη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας.

Απασχόληση και κοινωνικές πολιτικές

Η ώθηση για τη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας στην Ένωση συνοδεύτηκε από ένα ευρύ φάσμα μέτρων που σχεδιάστηκαν προκειμένου να προστατεύουν τα δικαιώματα των εργαζομένων και να προσφέρουν ίσες ευκαιρίες για όλους.

Η νομοθεσία που αφορά τα πάντα, από την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία μέχρι το δικαίωμα της μητέρας στην άδεια μητρότητας, στοχεύει στην εξασφάλιση των βασικών ελαχίστων ορίων και στην εγκαθίδρυση ίσων όρων ανταγωνισμού σύμφωνα με τους οποίους οι εταιρείες ενός κράτους μέλους της ΕΕ δεν μπορούν να συναγωνιστούν τους ανταγωνιστές τους από άλλες χώρες, αρνούμενες στους εργαζομένους τους αυτά τα βασικά δικαιώματα.

Η νομοθεσία που στόχευε στην καταπολέμηση των διακρίσεων με βάση το φύλο, τη φυλετική καταγωγή ή τη θρησκεία θεσπίστηκε επίσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Καταναλωτικές πολιτικές

Ενιαία αγορά της ΕΕ σημαίνει ότι τα 460 εκατομμύρια καταναλωτές της έχουν τη δυνατότητα να επιτυγχάνουν τις καλύτερες συναλλαγές όσον αφορά τα αγαθά και τις υπηρεσίες από ολόκληρη την Ευρώπη.

Η καταναλωτική πολιτική της ΕΕ έχει σαν στόχο να εξασφαλίσει ότι θα προστατεύονται τα δικαιώματα των καταναλωτών και ότι τα προϊόντα που πωλούνται στην ενιαία αγορά πληρούν τις αυστηρές προδιαγραφές ασφάλειας.

Για το σκοπό αυτό, εγκρίθηκε νομοθεσία σε ευρωπαϊκό επίπεδο προκειμένου να παρέχει στους καταναλωτές ένα βασικό σύνολο δικαιωμάτων οπουδήποτε και αν ζουν στην Ένωση και οπουδήποτε και αν πραγματοποιούν τις αγορές τους. Περιλαμβάνουν μέσα παροχής προστασίας για τους καταναλωτές που αγοράζουν αγαθά τα οποία αποδεικνύονται ελαττωματικά, και νομοθεσία που στοχεύει στην πρόληψη της παραπλανητικής διαφήμισης.